

**ETXEBIZITZA BAT LEGEZ OKUPATZEKO EDO
ETXEBIZITZARAKO PRESTAZIO EKONOMIKOA (EPE)
JASOTZEKO ESKUBIDE SUBJEKTIBOA ARAUTZEN DUEN
DEKRETU-PROIEKTUAREN BALORAZIOA**

Bilbon, 2017ko urriaren 12an

I- AURREKARIAK ETA PROPOSAMENAK

Abuztu erdialdera eman dute ezagutzera etxebizitza bat legez okupatzeko edota etxebizitzarako prestazio ekonomikoa eskuratzeko eskubide subjektiboari buruzko Dekretu-proiektua. Berau aztertu ondoren ikusi dugu bere garaian kritikatu genuen aurreko zirriborroko edukiak mantendu direla, eta zehaztu gabe dagoela oraindik hainbat xehetasun garrantzitsu; izan ere, horrela dagokion sailburuak erabaki baitezake azken edukia zein den.

Gogora dezagun dekretu-proiektu honen garapena Etxebizitza Legea (3/2015) erabakitzearen ondorio dela; legearen alde bozkatu zuten 2015eko ekainean EH Bilduk, PSE-EEK eta UPyDk; erabateko garrantzia zuten puntu batzuk araudian garatzeko geratu ziren. Halaber, Eusko Jaurlaritzaren 2017ko aurrekontuen xedapen gehigarri batek indargabetu egiten du Etxebizitzarako Prestazio Osagarria (EPO), eta honen ordean Etxebizitzarako Prestazio Ekonomikoa (EPE) sortzen du.

Hori dugu indarrean dagoen legedia. Bestalde, orain aurkeztu den dekretu-proiektuaren eta lehenago zegoen zirriborroaren artean ez dago ia alderik; oraingo hau ere ez dago osatuta, oinarriko eta beharrezko kontuak zehaztu gabe uzten ditu eta herritarren indefentsio eta pobrezia aregotuko du.

Hauek dira xehetasun nagusiak:

1. Aitortzen da etxebizitza eskuratzeko eskubidea, alokairu erregimenean edota kanondun esleipeneko bizileku dotazionalaren erregimenean. Hala ez bada, EPEa aitortuko da, ekonomikoa eta aldizkakoa, etxebizitza edo bizilekua legez okupatzeko xede berarekin.

2. Dekretu-proiektuak honako eskakizunak ezartzen ditu:

- Bizikidetzaren unitateko kide kopuruaren arabera diru-sarrerara muga:

- 3 kide edo hortik gorako bizikidetzaren unitateentzat urteko 15.000 euro arteko guztizko sarrerak
- 2 kideko bizikidetzaren unitateentzat urteko 12.000 euro arteko sarrerak
- kide bakarreko bizikidetzaren unitateentzat 9.000 euro arteko sarrerak

- Soilik alokatzeko etxebizitzaren eskatzailea izan behar da, eta eskatzaileen erregistroan gutxienez 3 urtez egon behar da izena emanda.

Eskakizun hauek legean eta dekretu-zirriborroan ezarritako berberak dira, aldaketa txiki batekin: aurrez izena emanda egon behar den epea 4 urtetik 3ra murriztu da.

Bere garaian esan genuen eskakizun hauek (hala ekonomikoa nola alokairuko etxebizitzaren eskatzaile gisa izena emanda egon beharrezko epeaz) etxebizitza eskuratzeko eskubidea urratuta duten herritar gehienak baztertzen dituztela.

3. Etxebizitzarako Prestazio Ekonomikoa (EPE) sortzen da, eta ezartzen da ezin dela beste laguntza batzuekin batera jaso: EPO, gazteen emantzipazioko oinarriko errenta eta alokairu gastuekin lotutako Gizarte-Larrialdietarako Laguntza (GLL). Haatik, ez da

zehazten zenbatekorik eta esaten da prestazioaren gehienezko hileko zenbatekoa sailburuaren aginduz ezarriko dela, urte natural bakoitzeko hamabi hilabeteetan.

4. Ikuskaritza eta kontrolari dagokionez, aukera ematen da administrazioak hiru hilez prestazioa ofizioz eten dezan, hau jasotzeko aitortza eragin zuen zergatietako bat ez dela bete adierazten duen zantzuaren bat agertuz gero.

5. Dekretuak ez du ez du zenbateko ekonomikorik zehazten, ez errenta zein kanonei, ezta EPEari dagokionez ere. Gauza bera gertatzen da hauen eguneratzerakin eta diru-sarreraren gehienezko mugekin: guztia sailburuaren esku geratuko da.

Dekretua aurrera aterako balitz EPO desagertuko litzateke, eta honek ondorio oso larriak litzuzke:

- Murrizketa latza litzateke, gizarteko pertsonarik ahulenen eskubideen aurkako eraso larria. Prestazio berria jaso ahal izateko eskakizunak oso zorrotzak dira, orain arte EPOa jasotzeko indarrean zeuden eskakizunak baino gogorragoak. Esaterako, EPO eskatzeko ez da beharrezkoa Etxebideko erregistroan aurrez izena emanda egotea (aurrerantzean 3 urte eskatuko dira, eta soilik alokairuko etxebizitza eskatu dutenak hartuko dira aintzat).
- Beraz, prestazio berriak EPOak baino askoz onuradun gutxiago izango du. 2017ko abuztuan 28.291 familiak jaso dute EPOa. Araudi berriarekin hauetako gehienak laguntzarik gabe geratuko lirateke, ez bailituzkete beteko prestazio berria jasotzeko ezarritako eskakizunak.
- Eusko Jaurlaritzak 2017rako erabaki duen aurrekontuak agerian uzten du egin nahi den murrizketaren tamaina: EPOrako 89 milioi euro aurreikusten dira, eta 2 milioi besterik ez prestazio berrirako. Helburua da gastua orain artekoa baino askoz txikiagoa izatea, hain zuzen txiroenen lepotik.
- Aitortutako eskubidea zer da? Esaldi lauso bat: administrazioek kolektibo honen eskura jarriko ditu dauden etxebizitzak (halakorik badago) errenta edo kanon baten truke. Administrazioak ez dituzte derrigortzen etxebizitza babestuen kopurua gehitzera.

Baina gainera,

- Zenbatekoak eta balizko eguneratzea ez dira zehazten; prestazioa eskatzen dutenentzako indefentsio handiagoa eragiten da horrela.
- Ohikoa da prestazio ekonomikoen aitortzarekin batera jasotzaileen gaineko kontrol eta ikuskatze handiagoa ezartzea, baita kriminalizatzea ere. Dekretu-proiektuko hainbat puntutan ikusten da hau.
- Gizarte-Larrialdietarako Laguntzak (GLL) jasotzen dituztenei ere kaltea eragingo litzaieke. Milaka bizikidetz-unitateri EPOa jasotzeko eskubidea kentzeak alokairurako GLL eskatzaileak gehitzea ekarriko luke.
- Bitarteko epe batean EPO eta EPE batera emango dira. Ondorioz, eskubide berberaren gestioa hiru erakundek egingo dute: Lanbidek eta gizarte-zerbitzuek ez ezik (GLLen kasuan), baita etxebizitza sailak ere.

II- ONDORIOAK

1. Onartuz gero, dekretu hau Eusko Jaurlaritzak egindako beste murrizketa bat izango da, gogorra eta latza, eta pobrezia areagotuko du, kolektiborik ahulenei eragiten baitie kalterik handiena.
2. Eusko Jaurlaritzari galdegiten diogu etxebizitzako dekretu-proiektua erretira dezala, eta ez dezala inola ere indargabetu Etxebizitzako Prestazio Osagarria.
3. 2015eko uztailean plazaratu genuen Etxebizitza Legeari buruzko iritziri eusten diogu. Lege hura txarra izan zen; saldu nahi izan zuten aurrerapauso handi gisa, baina ez zen halakorik izan. Beste Etxebizitza Lege bat behar da, gai honetako politika zeharo aldatuko duena; horrekin batera, arlo honetako aurrekontuetako saila asko gehitu behar da.